

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)

Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr. 3 din 09.01 2017

Către: **COMISIA PARLAMENTARĂ
PROTECȚIE SOCIALĂ, SĂNĂTATE ȘI
FAMILIE**

Aviz

la proiectul de Lege pentru completarea articolului 6 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28.03.95 (Proiectul nr. 446) și proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Proiectul nr. 448)

1. Considerații generale

Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) la solicitarea Comisiei parlamentare vine cu prezentul aviz la proiectul de Lege pentru completarea articolului 6 din Legea ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28.03.95, în continuare Proiectul 446, și proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative – în continuare Proiectul 448.

Am comasat proiectele menționate într-un singur aviz deoarece vizează domeniul ocrotirii sănătății raportat la respectarea principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435-XVI din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006;
- ❖ Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2018, nr. 68 din 05.04.2012
- ❖ Legea ocrotirii sănătății, nr. 411 – XIII din 28.03.1995;
- ❖ Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale, nr. 523 – XIV din 16.07.1999;
- ❖ Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, nr. 91-XVI din 05.04.2007;
- ❖ Legea cu privire la statutul militarilor, nr. 162-XVI din 22.07.2005;
- ❖ Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate, nr. 170-XVI din 19.07.2007;
- ❖ Legea cu privire la Poliția de Frontieră, nr. 283 din 28.12.2011;
- ❖ Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, nr. 320 din 27.12.2012.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectelor, CALM a identificat neconcordante și încălcări serioase a principiilor constituționale și legale privind organizarea și funcționarea APL.

1. Astfel Proiectul 446 propune la art. 6 din Legea ocrotirii sănătății, care se referă la competența APL, obligarea APL „să asigure, cu titlu gratuit, instituțiile medico-sanitare publice cu încăperi necesare pentru prestare serviciilor medicale populației din UAT respectivă”.

În primul rând legislația în vigoare este vagă referitor la statutul domeniului sănătății: este sau va fi un domeniu descentralizat sau urmează a fi un domeniu desconcentrat cu delegarea unor atribuții APL? Conform principiilor prevăzute în Strategia națională de descentralizare și a Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de descentralizare pentru anii 2012–2018 „banii, patrimoniul și investiția urmează funcția sau competența”. Însă impunerea unor obligații APL fără acoperire financiară și materială este o încălcare gravă a autonomiei locale.

Prin aceasta se încalcă flagrant prevederile constituționale (art. 109 din Constituția RM), Carta Europeană a Autonomiei Locale și Legea privind descentralizarea administrativă (în special art. 3 și 4) care prevăd:

1) domeniile proprii de activitate a APL, iar domeniul sănătății nu intră în numărul acestora;

2) principiul autonomiei locale - garantarea dreptului și capacității efective a autorităților publice locale de a reglementa și gestiona, conform legii, sub propria lor responsabilitate și în interesul populației locale, o parte importantă din treburile publice;

3) principiul echității - garantarea unor condiții și oportunități egale tuturor autorităților publice locale pentru a-și atinge obiectivele în realizarea competențelor lor;

4) principiul integrității competențelor - orice competență atribuită autorităților publice locale trebuie să fie deplină și exclusivă, exercitarea acesteia nu poate fi contestată sau limitată de o altă autoritate decât în cazurile prevăzute de lege;

5) principiul corespunderii resurselor cu competențele - corespunderea resurselor financiare și materiale alocate autorităților publice locale cu volumul și natura competențelor ce le sânt atribuite pentru a asigura îndeplinirea eficientă a acestora;

6) principiul solidarității financiare - susținerea financiară de către stat a celor mai slab dezvoltate unități administrativ-teritoriale, în special prin aplicarea unor mecanisme de repartizare financiară echitabilă;

7) principiul dialogului instituțional - informarea și consultarea de către stat, în timp util, a autorităților publice locale, în procesul de planificare și de luare a deciziilor, prin structurile lor asociative, asupra oricăror chestiuni ce le privesc în mod direct ori sânt legate de procesul descentralizării administrative;

8) principiul parteneriatului public-privat, public-public, public-civil - garantarea unor posibilități reale de cooperare între guvern, autoritățile locale, sectorul privat și societatea civilă. Autorii trebuia să prevadă, cel puțin, forme de colaborare între APC și APL pentru a asigura implementarea eficientă a politicilor de interes statal raportat la interesul local în sfera energetică.

Prevederile proiectului, menționate mai sus, contravin și prevederilor constituționale și legale aferente proprietății APL. Conform art. 127 din Constituția Republicii Moldova „proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale, iar statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de

titular” (adică solicitat de APL). Conform art. 10 din Lege cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale „statul garantează condiții juridice pentru exercitarea dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale egale condițiilor juridice de exercitare a dreptului la orice altă formă de proprietate. Nimeni nu are dreptul să retragă în mod forțat patrimoniul proprietarului public, cu excepția cazurilor prevăzute de legislația în vigoare, precum și să ceară comasarea bunurilor acestuia cu bunurile altui proprietar. Proprietarul public este în drept să dispună de bunurile proprii după cum crede de cuviință, fără a încălca legislația.”

Prin urmare reglementarea relațiilor în domeniul sănătății nu poate fi ruptă de patrimoniul, terenuri sau altă infrastructură și garantarea exercitării depline și nestingerite a dreptului la proprietate. Tratatamentul față de proprietatea APL trebuie să fie echivalent cu alte forme de proprietate, inclusiv proprietatea privată. Doar statul nu poate obliga ca o persoană privată să transmită gratuit o încăpere pentru servicii medicale, excepție făcând situațiile de rechiziție sau forță majoră?

2. În aceeași ordine de idei Proiectul 448 centralizează domeniul sănătății în aspectul organizării și funcționării (modificarea la art. 4, 5 și 6 din Legea ocrotirii sănătății), adică instituțiile medico-sanitare publice se instituie și se subordonează Ministerului Sănătății, conducătorii instituțiilor respective sunt selectați, numiți și eliberați din funcție de Ministerul Sănătății, iar APL rămân fondatori ai instituției municipale și raionale și trebuie să ofere în mod gratuit încăperi necesare și alte resurse. Foarte „echitabil” în aspectul organizării și funcționării!?, dar în esență este o încălcare flagrantă a autonomiei locale în aspect organizatoric, funcțional și financiar. Atenționăm că APL și APC nu pot acționa prin „partajarea” unor atribuții, competențele sau sunt descentralizate sau sunt delegate cu alocarea resurselor necesare și suficiente de la centru.

Art. II și III din Proiectul 448 nici cum nu se încadrează în limitele principiilor constituționale, internaționale și legale privind APL, menționate mai sus, în special amestecul din partea Guvernului în proprietatea ce nu-i aparține de la nivel local și, în rezultat, are loc de fapt exproprierea APL fără careva consultare și temei rezonabil.

Pentru a demonstra că „*una planificăm, și în realitate facem cu totul opus*” vom expune prevederi aferente din Strategia națională de descentralizare pentru anii 2012–2018:

„În baza acestei viziuni, obiectivele specifice definite în continuare sînt strîns legate de îndeplinirea a două cerințe foarte importante. Este vorba de: (i) creșterea autonomiei APL în furnizarea de servicii specifice competențelor proprii care au fost deja descentralizate din punct de vedere legal, dar unde există încă probleme în exercitare; și (ii) descentralizarea competențelor ce țin de serviciile publice naționale (educație, cultură, servicii sociale sau sănătate etc.) care urmează a fi definite prin documente de politici sectoriale, bazate pe principii și criterii efective stipulate de prezenta Strategie, și care să permită furnizarea lor eficientă.”

„Un program de dezvoltare profesională și, eventual, de asistență tehnică este necesar și în cadrul APC specializate în domeniile pasibile descentralizării (cum ar fi: Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Economiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor etc.)”

„Întrucît prin monitorizare și evaluare se oferă informații privind atingerea de obiective și obținerea de rezultate în domeniile pasibile descentralizării, conform reglementărilor în vigoare, în calitate de furnizori de date vor apărea: Ministerul Finanțelor, Biroul Național de Statistică, Ministerul Economiei, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor

Interne, Ministerul Mediului, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Ministerul Culturii, Ministerul Tineretului și Sportului, autoritățile APL”, etc.

Deci conform documentelor de politici vorbim despre soluții de descentralizare a domeniului sănătății, ca element ce asigură ca serviciul să se apropie de cetățean și să țină cont de specificul local.

Ținând cont de cele menționate, CALM avizează negativ Proiectele menționate și consideră că este necesar de inițiat un dialog complex pentru a putea avansa în domeniul sănătății conform documentelor de politici aprobate, astfel ca să avem servicii calitative și cât mai apropiate de cetățean (conform principiului subsidiarității).

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Executor: V. Rusu, expert CALM
tel. 22 35 09